

ISSN 1900 8431

سالی نوژده‌یه م

هه توان

ژماره‌ی ۲۲۳ پووشپه‌ری ۰۷۴۰-کوردی/ جونی ۰۰۴۰- زاینی
گوفاریکی پزشکی و تهندروستی گشتیی هانگانه‌یه

کیشہ کانی
قهله‌وی منال

2020

ISSN 1900 8431

HATWAN
JOURNAL

General Monthly Medical Journal

www.hatwan.org

hatwan@gmail.com

بو چاره‌سه‌ری قهله‌وی
پهیوه‌ندی بکه به

07727007171

هەتوان

کۆئاپنگی پېزىشکى و تەندروستىيى كىشتىيى مانگانىيە
سالى نۇزىدەيەم زەمارە ۲۲۳ەم ۲۷۲۰ ي پۇوشپەرى ۲۷۲۰/جۇنى ۲۰۲۰

خاوهنى ئىمتىيانو

سەرنووسەر:

پروفېسۇر

دكتور ھيوا عمر احمد

دەستەي نۇوسەران

دكتور مهدى عزيز كاكى

دكتور عدنان عبدالله كاكى

دكتور ئازاد نورى

دكتور شكار لهتيف

دكتور هەلۇ ھيوا عمر احمد

دكتور شەھىن ھيوا عمر احمد

دكتور چەپەن محمد عبدالله

دكتور ليلى عبدالكريم

كۈپىسوڭ و تايپ

ژين عمر فرج

چاپى بەرگ

چاپخانەي بىنايى

ئەم بابەتانە بىخويىنەر ھەۋە
قەلەھە و كىشەكانى
پىست
٢٦

ودستانى ھەناسە لە
خەودا لەمنالى قەلەھەدا
١٨

Qelewî minal westanî
henase lekatî xewda

tandrûst la brî xwardnî şîrîn û şîrînî ،
xoşbaxtana ، pzîşkî qurg û lût û gwê
datwanêt çarasarî prxa prxî mindal
û harweha wastanî hanasey lakanatî
xewda bkat bawk û dayk datwann
hawkar bn la kamkrdnewey kês zorî
û qalewî ba handanî mindalakayan
lasar warzaşkrdn û fêrkrdn û
rahênanýan lasar xwardnî tandrûst ،
pêkawe datwanîn zamînayekî labar
braxsêñîn bo mindalakan ، ta jyanêkî
.asûdew bê kêşayan habêt

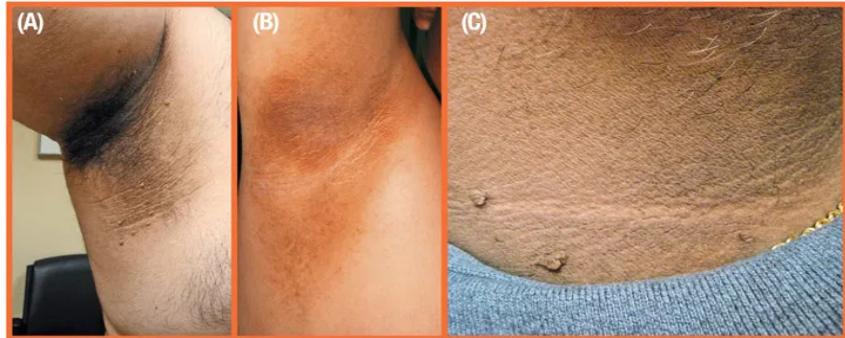
şewî dwatr la naxoşxana bmênen
 ndalî qalew ka naştargarî aluwekanî
 bo dakrêt pêwîstî ba çawdêrî
 zyatr haye babarawrd ba mindalêk
 ka qalew nîye. aya mindalakat
 şhewkrdnî guêy nawerastî zora
 harçanda peywendyekî pzîşkyana
 la nêwan qalewîî û hewkrdnî guêy
 nawerastda nîye , lêkolînawekan
 pêyan waye ka zyatr peywendî ba
 halsukewtawe habêt , wadardakawêt
 katêk mindalêk bêzarey bahoyî
 hewkrdnî gwêwe , bawk û daykaka
 şîrînî zyatr ba mindalakayan dadan
 bo aramkrdnewey , bam pêyeş em
 boçûna darîdaxat ka eu mindalaney
 hewkrdnî gwêyan zora çansî
 qalewbûnyan zyatra , harçanda em
 peywendîyeş la zanstî pzîşkîda
 nasalmênrawe balam baştr waye
 dayk û bawk fêr bkrêt ba pêdanî jamî

کیشەگانی پیست

و قەلەوی

د. ساقا عادل حسن

کیشی زیاده و (قەلەوی) له بەر چەند ھۆکاریک ئەبىتە ھۆى
 چەند کیشەیەك له پیستتا. گورانکارى له ھۆرمونەكان
 له وانەيە ببىتە ھۆى رەشبوون و ئەستور بۇونى درپەچىنى
 پیست، كە پیستى مل و پیچەگانى جەستە توخ و
 قەدىفەيى ئەبن. كشانى پیست دەبىتە ھۆى درووستبۇونى
 هيلى كشاندىنى پیست. زياد بۇونى پەستان له سەر

خوینه‌یه راکانی لاقه کان ده بیتە هۆى قەتیس بۇونى شلە، ئاوسانى لاق، درپانى مولولە خوینە رووكەشىيەکان، خوین بۇريە گمۆلى لاق، پىستەستتۇر و تەنانەت ھەوکردن.

گلخويىگرتنى شلى لە لۆچەکانى له شدا، هانى گەشەي بەكتيريا و كەپوو دەدات، كە دەبىتە هۆى دروستبۇونى پەلەي پىست، جوانكە و جورانى ھەوکردن وەكى كەمىلە لە قاچەكاندا.

ئەگەرى دروستبۇونى نەرمە ئىسىك و مىخەكە ھەيە بە هۆى زىاد بۇونى كىش. نۇربىھى ئەم كىشانەي پىست چارەسەر دەبن بە پارىزىيەتى تەندروست و دابەزاندىنى كىش.

labrdnî aluwekanî bo bkrêt wak agar aluwekan gewrabn û ىشاراسار tûşî hewkrdn bbn pê daçêt rerewî hanasey mindal dabxan lakan xewda ، pzişkî qurg û lut û gwê datwanêt banaştargarî aluwekan la bbat wak çarasar bo em grft û arîşaye arastîda labrdnî aluwekan krdayekî sanaye ، lahaman rojî naştargarî mindal datwanêt bbrêtawه bo malawe harçanda qalewî lew mindalada ka naştargaryekey bo ecam dadrêt ekrê bbêta hoy grft û kêşey zyatr û pêwîstî ba çawdêrî wrdtru zyadtr bbêt la paş naştargarîyeka، ba pêy ekadîmyaî emrîkî zanstîi labaşî naştargarî sar û ml lêkolînawekan daryanxstuwe ka qalewî zor dyar û barçaw (lew mindaley naştargarî bo dakrêt)، karîgarî hayeu pêwîst dakat mindalêk ka naştargarî aluuy bo encam drawe

mindal la sad mindal la tamanî dû ta
 pênc salîda wastanî hanasa danyan
 haye la katî xewda , egar hatû
 mindal prxey habû ekrê nîşana bêt
 bo wastanî hanasa la xewda bam
 şêweye baştrîn rahênan bo pzîskî
 mindalan pşknînî mindal bkan bo prxa
 waku rîgayeck bo dozînewey habûnî
 wastanî hanasa la katî xewda
 çarasar nakrdnî wastanî hanasa la
 katî xewda kargarî ebêt lasar gaşey
 mindal wa lawanye hokarêk bêt bo
 qûrsî fêrbûn , raftaru halsukewt wa
 harweha kêşey kam agay bo drûst
 ebêt la qutabxana pzîskî qurg û lut û
 gwê datwanêt çarasarî kêşey wastanî
 hanasa bkat , duay peywendî krdn ba
 pzîskaweu dananî barnamew çarasar
 lalayen pzîsk , mindalakat datwanêt
 . şawana baştr û aramtr xewbkat
 aya pêwîst dakat mindal naştargarî

Acanthosis Nigricans

رهشبوون و ئەستوور بۇونى پىست

ئەمەش بارىكە كە پىستەكە بە شىۋازىكى نائاسايى ئەستوور و تۆخ دەبىت بە تايىھەتى لە لۆچەكانى پىستىدا.

بە شىۋازىكى باو پەيوهستە بە قەلّەويىھە و ياخود
 كۆنيشانەي فرهپۇرگى ھىللىكەدان لە خانماندا. بەلام
 رەشبوون و ئەستوور بۇونى پىست ئەشىت لە كەسانىكدا
 رووبىدات كە نەخۆشى مەترىسىداريان ھەبىت يان ھەندىك
 دەرمان بەكار دەھىنن. چارەسەرى نەخۆشىيەكەي كە
 بۇوهتە هوى ئەم بارە بەزۇرى دەبىتە هوى چاڭبۇونەوهى
 پىستەكە .

Callus

نەرمە ئىسک

نەرمە ئىسک بىريتىيە لە ئەستتۇر بۇونى پىست كە لە دەرىئەنجامى ھىزى بىپىنو خشاندىنى پىستى دووبارە و لە رادە بەدەربە رەدوامى.

نەرمە ئىسک لە مىخەكە دەچىت بەلام نەرمە ئىسک لە سەر رووبەرىكى بەرفراوانىر بىلە دەبىتەوە. ھەندىك شىواوى لە پىيەكاندا وەكو پىيچخواردىنى پەنجهى قاچ ئەگەرى ھەيە دەبىتە ھۆى درووستىبوونى نەرمە ئىسک. نەرمە ئىسک دەبىتە ھۆى ئازار و ھەستىكىن بە سووتاندنهو. ھەلگرتنى كىشى لە پادەبەدەر و ھەندىك جۆر لە پىلاويش زىرەجار

eger minaleket çewrî hebû le dewrî çenagey û le nawçey mlîda ebête hoy drûstbunî pestan leser rêrewî henasey lekatî rakşan û le katî xewda ke debête hoy daxstnî RêRewî henase we emeş debêwte hoy euey ke mindaleke henasey kûrt bêt û çend carêk henasey bwestê le katî xewda zorî kês yan gewrebûnî gedh: emeş_debête hoy zehmet bûnî kshan û culey sng û gede bo wergrtñî henase le katî xewda_gewreyî alwekan(liezekan): emanîş debne hoy gîran yan daxstnî rêrewî henase lekatî xewda mindalêk ke grftî branî henasey hebêt le katî xewda ekrêt tûşî westanî henase bbêt bo mawey xulekêk yan zyatr lemawey xewekeyda. emeş de car be layenî kem û we ta şest car be layenî zorewe Rubdat le şewêkda bawer bkeyt yan na yek bo sê

bran le katî xewda ke lewaneye
 peywendî hebêt be hewkrdnî guêy
 naweRastî mindalekewe. pêwîste
 karîgerî kêşî zor û qelewî leser
 tendrûstî mindal bzanrêt çunke
 sereray eu bernamew pRoogramaney
 ke hanî xelk eden bo werzş û xwardnî
 tendrûst Rêjey qelewî le temenî
 mindalîda buwe be dû hênde le bîst
 y mindalan ٪١٠ salî Rabrdûda ، zyatrlê
 salî we zyatr (١١-٦) le nêwan temenî
 y ewaney temenyan lenêwan ٪١٠ le
 salîdaye kêşyan zore yaxud (١٩-١٢)
 qelewn. eger mindaleket kêşî zore
 yaxud qelewe debêt wek barêkî
 tendrûstî seyrî bkeyt û we prsî pzîşkî
 qurg û lût û guêy pê bkeyt
 aya zorî kêş û qelewî debête hoy
 sbranî henase le katî xewda
 branî henase le katî xewda ekrêt
 fre hokarbêt :qursî yan estûrî ml:

دهبنه هۆکار بۆ درووستبۇونى.

Skin tag

تىسکەپىستى

پىستى زىاده نۇر باوه، ئەگەرى ھەيە بۆ ماوهىي بىت كە
لە شىۋوھى گەورەبۇونى بچوک لە رېنگى پىستەكە لەسەر
لاسکىكى بارىك.

هەتوان سالى نۇزىدەيم ژمارە ۲۲۳ ي پۇوشپەرى ۲۷۲۰/جۇنى ۲۰۲۰ زىز

هەتوان سالى نۇزىدەيم ژمارە ۲۲۳ ي پۇوشپەرى ۲۷۲۰/جۇنى ۲۰۲۰ زىز

پیستی زیاده حاله تیکی بى وەيە كە هەندىك كات جارسى
دەكريت ياخود ئەزىت ئەدرىت.

Capilaritis

مولولەسۆى خوین

سۆكىردىنى مولولەكانى خوین تايىبەتمەندە بە دزەكىردىنى
خروفكە سورەكانى خوین لە مولولە بچووكەكانى خوین
كە دەبىتە هوى خويىنبەرىيون لە شىوهى خالى بچووك
لەسەر پىستەكە . سۆكىردىنى مولولەكانى خوین بە نۇرى
لەو نەخۆشانەدا بەدى دەكريت كە بۆ ماوهى نۇر بە^١
پىيەوە دەدەستن بە هوى كارەكانىيانەوە . كارلىكىردىنى فە

Qelewî minal westanî henase lekatî xewda

Dr. Aso Xesrew

qelewî letemenî minalîda çendîn
grftî tendrûstî bo mindal drûst dekat
hendêk lew grfte tendrûstyane brîtîn
le berzî pestanî xwêن ، berzî Rêjey
çewrî ، nexoşî şekre corî dûc kêşey
smt û klok ، xemokî، herweha debête
hoy çewrî cgeru kemukurtî le îşkrdnî
cgerda .herweha mindal tuşî xemokî
wdleRawkêw kemî brwabexo bûn
dekat.yekêkî tr le grfte tendrûstîyekan
drûstbunî grft le qurg û lût û gwêda
qelewî debête hoy drûstbûnî henase

ههستیاری پیست،

چانسی قله و بیونیان زیاتره ، هرچه نده ئەم پەیوهندییەش لە زانستى پزىشکىدا نەسەلمىنراوە بەلام باشتىر وايە دايىك و باوك فىئر بىرىت بە پىدانى ژەمى تەندرووست لە برى خواردنى شىرىن و شىرىنى ، خۆشېختانە ، پزىشکى قورگ و لووت و گۈئ دەتوانىت چارەسەرى پرخە پرخى مندال و هەرۇھا وەستانى ھەناسەى لەكتى خەودا بىكە باوك و دايىك دەتوانن ھاواكار بن لە كەمكىرنەوە كىش نۇرى و قەلەوى بە ھاندانى مندالەكەيان لەسەر وەرزەشكىرن و فىئركىرن و راھىنانيان لەسەر خواردنى تەندرووست ، پىكەوە دەتوانىن زەمینەيەكى لەبار بېھ خسىيىن بۇ مندالەكان ، تا ژيانىيکى ئاسوودەو بى كىشەيان ھەبىت .

سالىسىلەيتىس و دەرمانى دژەسۇى ناستيرۇيدى باوترىن سەرچاوهى سۆكىردى مولولەكانى خويىن ئەمە لە كاتىكدايە كە ھۆكارەكە رۇون نىيە . سۆكىردى مولولەكانى خويىن بە نۇرى بارىكى درېزخايىنه و جار جار دەردەكەۋىتەوە .

Folliculitis

سەلكەسۇى مۇو

دياردەيەكە كە لە رووبەرىكى دىاريڭراودا كىفيكى مۇو يان زيانلىق سۇ دەكەت . لە ھەندىك شويندا بە تايىبەتى پۇو دەدات وەكۇ شوينى تاشىنى مۇويان لېكخشاندى پىست بەجل .

زوربه‌ی باره‌که کانی سه‌لکه‌سُوی مُو به هُوی به‌کتریاوه‌که وه روو ده‌دات به ناوی ستافیلوکوکه‌س، که خُوی له بازوودوخی ئاساییدا له‌سهر په‌ست ده‌ژی. باوترین کارا که ده‌بیتنه هُوی درووستبوونی سه‌لکه‌سُوی مُو بريتیه له:

- . ورووژاندن به هُوی تاشينه‌وه.
- . ليکخشاندن به‌هُوی جلى ته‌سکه‌وه.
- . که‌سه‌که پيشر خُوی باريکي پيستي هه‌بووبت وهک بيرق، جوانکه و جوره‌کانی ترى سُوی پيست.
- . بهرکه‌وتني پيست له‌گه‌ل پيچه‌کي پلاستيکي يان تيپي نووسناك.

پُرْزى نه‌شته‌رگه‌ری منال ده‌توانیت ببریتیه‌وه بُو ماله‌وه هه‌رچه‌نده قه‌له‌وهی له و منداله‌دا که نه‌شته‌رگه‌ریه‌که‌ی بُو ئه‌جام ده‌دریت ئه‌کرئ ببیتنه هُوی گرفت و كیشه‌ی زیاتر و پیویستی به چاودیئری وردترو زیاتر ببیت له پاش نه‌شته‌رگه‌ریه‌که،

به پیئي ئه‌کاديمیاى ئه‌مریکی زانستیي له‌بېشى نه‌شته‌رگه‌ری سه‌ر و مل لیکولینه‌وه‌کان ده‌ريانخستووه که قه‌له‌وهی نقد دیار و به‌رچاو (له و مناله‌ی نه‌شته‌رگه‌ری بُو ده‌کریت) کاريگه‌ری هه‌ييه و پیویست ده‌کات منالیک که نه‌شته‌رگه‌ری ئال‌لووی بُو ئه‌جام دراوه شه‌وهی دواتر له نه‌خوشخانه بميئنى منالی قه‌له‌وه که نه‌شته‌رگه‌ری ئال‌لووه‌کانی بُو ده‌کریت پیویستی به چاودیئری زیاتر هه‌ييه به‌هراورد به مندالیک که قه‌له‌وه نيءه .

ئايا مناله‌که‌ت سُوی گويي ناوه‌پاستى زوره؟
هه‌رچه‌نده په‌يوه‌ندیه‌کی پزیشکيانه له نیوان قه‌له‌وهی و هه‌وكردنی گويي ناوه‌پاستدا نيءه ، لیکولینه‌وه‌کان پييان وايه که زیاتر په‌يوه‌ندی به هه‌لسوكه‌وته‌وه هه‌بیت ، واده‌رده‌که‌ویت کاتیک مندالیک بیزاره‌ی به‌هُویی هه‌وكردنی گويوه ، باوك و دايکه‌که شيرينى زیاتر به منداله‌که‌يان ده‌دهن بُو ئارامکردن‌وه‌هی ، به‌م پييه‌ش ئه‌م بُوچوونه ده‌ريده‌خات که ئه و مندالانه‌ی هه‌وكردنی گوييان زوره

له کاتی خهودا ، ئەگەر هاتوو منال پرخەی هەبوو ئەکرئى
نیشانه بىت بۇ وەستانى ھەناسە لە خهودا بەم شىۋەيە
باشترين راھىتىن بۇ پزىشىكى مندالان پشكنىنى منال بکەن
بۇ پرخە وەکو پىڭەيەك بۇ دۆزىنەوەی ھەبوونى وەستانى
ھەناسە لە کاتى خهودا

چارەسەر نەکردىنى وەستانى ھەناسە لە کاتى خهودا
كارگەرى ئەبىت لەسەر گەشەي منال وە لەوانىيە ھۆکارىك
بىت بۇ قۇورسى فيرپۇون ، رەفتارو ھەلسوكەوت وە
ھەروەها كىشەي كەم ئاگاي بۇ درووست ئەبىت لە
قوتابخانە

پزىشىكى قورگ و لوت و گۈئ دەتوانىت چارەسەرى
كىشەي وەستانى ھەناسە بکات ، دواي پەيوەندى كردن
بە پزىشىكەوە دانانى بەرنامە و چارەسەر لەلایەن پزىشىك ،
منالەكت دەتوانىت شەوانە باشتىر و ئارامتر خەوبىكت .
ايا پىويىست دەكات منال نەشتەرگەرى لابىدىنى ئاللۇوهكانى
بۇ بىرىت وەك چارەسەر؟

دەگەر ئاللۇوهكان گەورەبن و تۈوشى سۆ بىن پى دەچىت
پىپەوى ھەناسەي منال دابخەن لەکاتى خهودا ، پزىشىكى
قورگ و لوت و گۈئ دەتوانىت بەنەشتەرگەرى ئاللۇوهكان لا
ببات وەك چارەسەر بۇ ئەم گرفت و ئارىشەيە
دېاستىدا لابىدىنى ئاللۇوهكان كردىيەكى سانايىه ، لەھەمان

Cellulitis

خانەسۇى پىست

خانەسۇ بريتىيە لە سووتانەوەي پىست كە باوترىن
ھۆكار بريتىيە لە بەكتريايى سترىپتۆكۆكەس يان
ستافيلۆكۆكەس-ن .

ئەم بەكتريايانە تواناي ئەۋەيان ھەيە بچە نىئۇ پىستەوە لە
پىيى درزى بچوکەوە ، كە دەبىنە ھۆى سورپۇونەوە ، ئاوسان و
گەرمبۇونى پىستەكە و ھەندىك جار نەخۆشەكە ھەست بە
لەرزو تاو ماندووېي دەكات . ئەگەر سووتانەوەكە چارەسەر
نەكىرىت بۇ ماوهەيەكى زۆر ، خانەسۇ لەوانىيە بىتىتە ھۆى

دروستبۇونى دوومەل يان بلاو بۇونەوهى بەكتريا لە خويىدا.
بەلام لە زۆربەي بارەكاندا بىچارەسەر چاك دەبىتەوه.

گەورەيى ئالۇھەكان (لەۋەھەكان): ئەمانىش دەبنە هوئى
گيران يان داخستنى رىرەوى هەناسە لەكاتى خەودا

Corn

مېخەكە

برىتىيە لە ئەستۇور بۇونى پىست، كە پىكھاتووه لە كىراتىن،
بە تايىبەتى لەسەر پەنجەكانى پى بە دى ئەكرين.

بە هوئى لېكخساندى دووبارە يان پەستان لەسەر شويىنەكە
دروست دەبىت. بىنى مېخەكە لەسەر رووكەشى پىستەكە
دەبىنرىت ئەمە لە كاتىكىدaiيە سەرەكەي رووى بەرەو

مندالىك كە گرفتى برانى هەناسەي ھەبىت لە كاتى خەودا
ئەكىتت تووشى وەستانى هەناسە بىتت بۇ ماوهى خولەكىك
يان زياتر لەماوهى خەوهەكەيدا،
ئەمەش دە جار بە لايەنى كەم و وە تا شەست جار بە^{لە}
لايەنى نۇرەوە رووباتات لە شەۋىكدا

بەكەيت يان نا يەك بۇ سى مندال لە سەد مندال لە
تەمەنى دوو تا پىنج سالىدا وەستانى هەناسە دانىان ھەيە

درووستبونی پهستان له سه ریرهوی هه ناسهی له کاتی
راکشان و له کاتی خهودا که ده بیته هوی داخستنی
ریرهوی هه ناسهوه ئمهش ده بیته هوی ئه وهی که مناله که
هه ناسهی کوورت بیت و چهند جاریک هه ناسهی بوهستیت
له کاتی خهودا

قلهوی یان گهوره بونی گهده: ئمهش ده بیته هوی
زه حمهت بونی کشان و جولهی سنگ و گهده بو و هرگرنی
هه ناسه له کاتی خهودا،

ناوهوهیه که ده بیته هوی ناره حه تی. میخه که بو جوری
نهرم یان رهق به پیی شوین و شیوه کهی پولین ده کریت.
میخه کهی رهق له بهشی سرهوهی پهنجه کاندا ده رده که ویت
و پیکهاتووه له کروکیکی چر که پهستان ده خاته سه ر
ده ماره هه ستیاره کان و ده بیته هوی ئازاریکی نقد.
میخه کهی نهرم له نیوان پهنجه کانی قاچدا درووسته بیت
که رهنگیان سپیتره و نرمتر ده رده کهون که به هوی
ئاره قکردن ووهیه.

Stasis Dermatitis

پیسته سو به هوی مه نگییه وه
ده سته واژه هی پیسته سو به کاردیت بو باسکردن له

هه توان سانی نوزده یه م زماره ۲۲۳۰ ی پوشپه ری ۲۷۲۰/جوني ۲۰۲۰ ز

هه توان سانی نوزده یه م زماره ۲۲۳۰ ی پوشپه ری ۲۷۲۰/جوني ۲۰۲۰ ز

ورووژاندنی پیست به هوی کراندن، پیستی رهق یان وشك.
دهسته واژه مهنجی به کاریهت بُو باسکردن له ئاوسانی لاق
، له حالله تانهدا ده بینریت که سوری خوین باش نییه و
شله کوده بیته وه .

پیسته سو به هوی مهنجی شله وه بريتیه له وروژاندن
و قلیشاندنی پیست به هوی کوبونه وهی شله له ژیر
پیستدا. ئاشیت به هوی په که وتنی خوینه یه نه ره کانه وه
بیت (زمانهی خوینه یه ره کان باش ئیش نه کهن) ،
سسی دل، هندیک باری تر که ده بنه هوی ئاوسان، به
زوری له لاقه کان به لام هندیک کات له هندیک شوینی
تردا .

پروگرامانهی که هانی خلک ئه دهن بُو و هرزش و خواردنی
تهندرووست ریزهی قلهوی له تهمهنی منالیدا بوروه به دوو
هیندہ له بیست سالی رابردودا ، زیاتره ۱۵٪ ئی منالان له
نیوان تهمهنی (۱۱-۶) سالی وه زیاتر له ۱۵٪ ئه وانهی
تهمهنیان له نیوان (۱۹-۱۲) سالیدایه کیشیان زوره ياخود
قلهون .

ئه گهر منالله که ت کیشی زوره ياخود قلهوه ده بیت وه
باریکی تهندرووستی سهیری بکهیت و وه پرسی پزشکی
قرگ و لووت و گویی پی بکهیت
ئایا زوری کیش و قلهوه ده بیتھ هوی بپانی هه ناسه له
کاتی خهودا؟

برانی هه ناسه له کاتی خهودا ئه کریت فره هوكاربیت :
_ قورسی یان ئه ستوری مل: ئه گهر منالله که ت چهوری
هه بورو له دهوری چه ناگهی و له ناوجهی مليدا ئه بیتھ هوی

Erythema

سوروبرونه‌وهی پیست

دیارده‌یه کی دریزخایه‌نی باوی پیسته له لۆچه‌کانی پیستدا
دهرده‌که‌ویت. پهله‌ی ره‌نگی په‌مه‌یی قاوه‌یی باو به هیواشی
گه‌وره ده‌بیت که هۆکاره‌که‌ی هه‌وکردنی پیسته به به‌کتریا
کۆراینی به‌کتیریه‌م مینوتیسیمه‌م.

درووستبوونی هه‌ناسه بران له کاتی خه‌ودا که له‌وانه‌یه
په‌یوه‌ندی هه‌بیت به هه‌وکردنی گوئی ناوه‌پاستی
منداله‌که‌وه.

Striae

هیلی شکانی پیست

هیلی کشانی پیست ده‌رده‌که‌ویت له پیستدا له ئەنجامى

پیویسته کاریگه‌ری کیشی زقد و قهله‌وی له‌سەر
ته‌ندرووستی مندال بزانریت چونکه سەرەپای ئەو به‌رنامه و

هه‌توان سانی نۆزدەیم ژماره‌ی ۲۲۳ دیم ۲۷۲۰ پووشپه‌ری ۲۷۲۰/جوني ۲۰۲۰ ز

هه‌توان سانی نۆزدەیم ژماره‌ی ۲۲۳ دیم ۲۷۲۰ پووشپه‌ری ۲۷۲۰/جوني ۲۰۲۰ ز

قەلەوى منال وەستانى هەئاپى لەگاتى خەودا

د. ئاسق خەسەرەو

دابەزاندن يان زىادبۇونى كتوپرى كىش، يان كاتىك پىست
ئەكشىت بە هوى ھەندىك نەخۆشىيە وە .

ھەتوان سانى نۆزدەيىم ژمارە ۲۲۳ دى ۲۷۲۰ ي پۇوشپەرى ۲۰۲۰ جۇنى زىز

قەلەوى لە تەمنى منالىدا چەندىن گرفتى تەندرووستى بۆ
منال درووست دەكەت ھەندىك لەو گرفته تەندرووستىيانە
برىتىن لە بەرزى پەستانى خوين ، بەرزى رىزەرى چەورى
، نەخۆشى شەكرە جۆرى دوو (كىشەرى سمت و كلۆك
، خەمۆكى، ھەرەھا دەبىتە هوى چەورى جەگەر و
كەموکورى لە ئىشكەرنى جەگەردا .

ھەرەھا مندل توشى خەمۆكى دەلەپاوكىو كەمى بروابەخۇ
بۇون دەكەت .

يەكىكى تر لە گرفته تەندرووستىيە كان درووستىبونى گرفت
لە قورگ و لووت و گويىدا قەلەوى دەبىتە هوى

ھەتوان سانى نۆزدەيىم ژمارە ۲۲۳ دى ۲۷۲۰ ي پۇوشپەرى ۲۰۲۰ جۇنى زىز

پان (پیّی و هر زشکار)

Varicose vein

خوینپوریہ گمول

بریتیه له گهوره بیوونو پیچواردنی خوینهینهره کانی رووکهشی پیست. خوینبئریه گمول به هۆی بهدی کاری دهمه وانهی خوینهینهره قووله کانی لاق که ده بیته هۆی کۆبۇونە وەی خوین له لاقدا، ده بیته هۆی پەستان درووستکردن که له نەنjamدا خوینهینهره کانی لاق گهوره دەبن.

هه توان سالی نوزده‌یهم زماره ۲۲۳۵۰ ی پوششیه‌ری ۲۷۲۰/جوني ۲۰۲۰ ز

بریتیه له برینداربوونی پیست به هۆی کۆبۈونە وەی شلە لە زىر پیستىدا بە هۆی بە دكاركىرىنى خوين ھىئىنە رەكان.

کاتیک خوینه که ده گه پیته وه له برى ئوهی بگه پیته وه
بو دل له پی خوینه ینه ره کانه وه شله که دزه ده کات له
خوینه ینه ره کانه وه بو شانه ی پیست.

(Jock itch) tinea cruris

زامه‌که روی بنران

بریتیه له سوی که پوویی پیست له هردوولای جهستهدا که
پان و سک به یه ک ده گهن ناسراوه به ناؤچهی په ناراپان. به
نقری له سوی که پوویی قاچه کانه وه ده گوازیتنه وه بوقه نا